



Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

De OKIDOKI-3 studie

Dragerschap in de neus van kinderen



Geachte ouders en verzorgers,

Uw kind is gevaccineerd volgens het Nederlandse Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Dit betekent dat het rond de leeftijd van 2, 3 en 4 maanden een pneumokokkenprik (Synflorix) heeft gekregen, tegelijk met een andere prik tegen difterie, kinkhoest, tetanus, polio, Haemophilus influenzae b en Hepatitis B (DKTP-Hib-HepB-prik). De pneumokokkenprikken beschermen uw kind tegen hersenvliesontsteking en bloedvergiftiging door pneumokokken. Deze bacteriën komen vaak voor in de neus van jonge kinderen zonder dat ze er ziek van worden. De pneumokokkenprikken beschermen niet alleen tegen ziekte, maar zorgen er ook voor dat de pneumokokken waartegen wordt gevaccineerd minder vaak voorkomen in de neus.

Om het effect van de pneumokokkenprikken bij kinderen te volgen, willen wij graag 6½ jaar na invoering van deze prik in het RVP onderzoeken hoe vaak pneumokokken nog voorkomen in de neus bij kinderen direct voorafgaande aan de vierde prik op de leeftijd van 11 maanden. We onderzoeken dit door het afnemen van een neusuitstrijkje met een



watje. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen we vergelijken met eerdere onderzoeken bij kinderen waarbij we keken naar de aanwezigheid van pneumokokken in de neus. Omdat pneumokokken ook aanwezig zijn in speeksel, willen we tevens bij uw kind wat speeksel afnemen met behulp van een sponsje. Ten slotte vragen wij u om bij uw kind bloed af te mogen nemen voor de bepaling van afweerstoffen tegen pneumokokken. Als u geen bloed wilt laten afnemen, kunt u toch deelnemen aan het onderzoek.

Het Spaarne Ziekenhuis in Hoofddorp voert het onderzoek uit samen met het Wilhelmina Kinderziekenhuis/Universitair Medisch Centrum in Utrecht en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Tegen welke bacteriën werkt de pneumokokkenprik?

Iedereen heeft regelmatig een periode pneumokokken in de neus en de keel. Deze pneumokokken worden van mens op mens overgedragen en meestal word je er niet ziek van. Maar sommige mensen zijn gevoelig voor infecties door deze bacteriën. Dit zijn vooral zuigelingen en peuters bij wie de afweer nog moet rijpen. Kinderen jonger dan 1 jaar zijn het meest gevoelig en ze blijven kwetsbaar tot ze 3 tot 5 jaar oud zijn.

Pneumokokken veroorzaken verschillende soorten infecties. Bij oorontsteking of longontsteking verspreidt de pneumokok zich vanuit de neus en de keel naar het middenoor of naar de longen.

Oorontstekingen komen bij jonge kinderen veel voor, longontsteking minder vaak. Zelden komt de bacterie vanuit de neus en

de keel in het bloed terecht (bloedvergiftiging). Dan is een kind erg ziek met hoge koorts. Een enkele keer kan de pneumokok hersenvliesontsteking veroorzaken wat een zeer ernstig ziektebeeld is waaraan in Nederland 15-20% van de daardoor getroffen kinderen overlijdt. Daarom worden in Nederland alle kinderen sinds 2006 ingeënt tegen pneumokokken tegelijk met de DKTP-Hibprik. Deze laatste prik is uitgebreid met het Hepatitis B-vaccin voor kinderen die geboren zijn vanaf 1 augustus 2011 (DKTP-Hib-HepB). Meer informatie hierover kunt u vinden op: www.rivm.nl/Onderwerpen/Ziekten_Aandoeningen/P/Pneumokokkose_Invasieve_Pneu_mokokkenziekte.

Hoe gaat het onderzoek in zijn werk?

De aanwezigheid van de bacteriën in de neus en keel onderzoeken we door slijm achter uit de neus te halen met een watje en vervolgens te kweken. Voor het afnemen van speeksel wordt een sponsje gebruikt dat gedurende 1 minuut in de mond wordt geplaatst. Alleen na uw toestemming, nemen wij 2 ml bloed af bij uw kind. Voor het afnemen van het watje, speeksel en eventueel ook bloed bij uw kind komen wij éénmalig bij u thuis op bezoek. Dit bezoek duurt maximaal

vijfenvoertig minuten. De onderzoeksmedewerker stelt u eerst vragen over de vaccinatiegegevens van uw kind, de aanwezigheid van broertjes of zusjes in het gezin, of uw kind naar een crèche of peuterdagverblijf gaat en of uw kind pas antibiotica heeft gebruikt. Daarna wordt het neuswatje, het speeksel en eventueel ook bloed afgenomen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door ervaren onderzoeksmedewerkers.

Wat vragen wij van u?

Allereerst willen we aan u als ouders of verzorgers vragen of u belangstelling hebt voor verdere informatie over het onderzoek. Dit kunt u ons laten weten door de antwoordkaart in te vullen en naar ons terug te sturen in de portvrije envelop. Zodra wij uw kaart hebben ontvangen, nemen wij binnen twee weken telefonisch contact met u op en spreken het onderzoek met u door. U kunt dan ook vragen stellen. Daarna sturen wij u uitgebreidere schriftelijke informatie (inclusief toestemmingsformulieren) toe. Na circa een week nemen we nog een keer telefonisch contact met u op. Wilt u meedoen, dan maken we een afspraak voor het huisbezoek. Tijdens dit huisbezoek spreken we het onderzoek nogmaals met u door en kunt u vragen stellen. Als u akkoord gaat,

tekenen zowel u als uw partner en de onderzoeksmedewerker de toestemmingsformulieren. Altijd moeten beide ouders toestemming geven. Pas dan kan het onderzoek voor uw kind plaatsvinden. Mocht het niet mogelijk zijn om beiden bij het huisbezoek aanwezig te zijn, dan kan de afwezige ouder de toestemmingsformulieren van te voren tekenen. Ook als u al toestemming heeft gegeven voor het onderzoek staat het u altijd vrij zonder opgave van redenen deze toestemming weer in te trekken. Aan het onderzoek doen in totaal 330 kinderen van 11 maanden mee. Als u al eerder vragen wilt stellen over het onderzoek kunt u contact opnemen met een van de onderzoeksmedewerkers op het onderzoekscentrum.

Antwoordkaart

Dragerschap op 11 maanden na 3 pneumokokken vaccinaties

- JA, mijn kind heeft de pneumokokken vaccinaties ontvangen en ik heb belangstelling voor dit onderzoek. Ik wil graag voor meer informatie benaderd worden.

Mijn naam is: [| | | | | | | | | | | |]

Mijn zoon/dochter heet:
(voor- en achternaam) [| | | | | | | | | | | |]

[| | | | | | | | | | | |]

en is geboren op: [| |] [| |] [| |] [| |] [| |]

de 11 maands-vaccinatie
is gepland op: [| | | | | | | | | |]

Ons telefoonnummer is: [| | | | | | | | |]

Een eventueel tweede
telefoonnummer is: [| | | | | | | | |]

Dag/tijdstip waarop ik
meestal makkelijk
te bereiken ben: [| | | | | | | |]

Ons e-mail adres is: [| | | | | | | |]

[| | | | | | | |]


[| | | | | | | |]

Contact

Wij zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 9:00 tot 17:00 uur op telefoonnummer 023 - 890 9070. Wij danken u heel hartelijk voor uw tijd. Indien uw kind meedoet, draagt dit bij aan beter inzicht in een zo goed mogelijk Rijksvaccinatieprogramma voor alle kinderen met de meest optimale bescherming tegen infectieziekten.

Met hartelijke groet, namens alle onderzoeksmedewerkers,

Dr. Reinier Veenhoven, kinderarts Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp
Prof.dr. Lieke Sanders, kinderarts-infectioloog en immunoloog, Universitair Medisch Centrum Utrecht



Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

juli 2012